

ADVIES TOERISTISCHE BEWEGWIJZERING

concept versie 5.0

reg.nr. 11b.02759

1 INDEX

1. Index	2
2. Inleiding	3
3. Omschrijving huidige situatie	4
3.1. Toeristische objectbewegwijzering	5
3.2. Welkomst- en aankondigingsborden	6
4. Aanbevelingen	7
4.1. Toeristische objectbewegwijzering	8
4.2. Welkomst- en aankondigingsborden	13
4.3. Buiten de bebouwde kom	14
5. Financiële paragraaf	15
6. Conclusie	16
7. Colofon	17
Bijlage 1: Categorie indeling objectbewegwijzering Gemeente Veere	18

LEESWIJZER BIJ ADVIES TOERISTISCHE BEWEGWIJZERING

Om verrommeling door informatie borden tegen te gaan is het noodzakelijk om regelend op te treden. Deze nota sluit daar op aan door voorstellen te doen over objectbewegwijzering binnen de bebouwde kom. Door uniformering in de objectbewegwijzering kunnen we verrommeling een halt toe roepen.

In deze nota verstaan we onder toeristische objectbewegwijzering bewegwijzering naar groepsaccommodaties, horecavestigingen, recreatie voorzieningen, sportvoorzieningen, verblijfsrecreatie en lokale voorzieningen.

Het tweede hoofdstuk is de inleiding en hierin wordt het probleem geschetst. In het derde hoofdstuk inventariseren we de huidige situatie. In het vierde hoofdstuk worden aanbevelingen ter verbetering gedaan. In het vijfde hoofdstuk wordt dit vertaald naar de benodigde middelen. In het laatste hoofdstuk volgt de conclusie.

2 INLEIDING

De Gemeente Veere heeft het streven de verrommeling van de buitenruimte te verminderen. Het verminderen en verbeteren van de huidige toeristische objectbewegwijzering is een van de onderdelen die bijdragen aan een betere buitenruimte. Het doel is de huidige objectbewegwijzering te vervangen door een uniforme en overzichtelijke bewegwijzering. RED is gevraagd een verbeterplan te maken en daar een advies aan te verbinden.

Om tot een optimale bewegwijzering te komen is eerst de actuele situatie in kaart gebracht. Het huidige bestand is vervolgens opgeschoond en op basis daarvan is een beleidsvoorstel geformuleerd voor toekenning en handhaving van de toeristische objectbewegwijzering in de toekomst.

Naast objectbewegwijzering is er ook gekeken naar welkomstborden, evenementen aankondigingsborden en borden met vermelding van kerkdiensten.

Dit advies is tot stand gekomen met medewerking van betrokken afdelingen binnen de gemeente Veere. Gedurende dit proces is de voortgang getoetst in een klankbordgroep met ondernemers uit de gemeente Veere. De in het advies beschreven aanpak kan rekenen op draagvlak bij de ondernemers.

3 OMSCHRIJVING HUIDIGE SITUATIE

3.1 TOERISTISCHE OBJECTBEWEGWIJZERING

De huidige toeristische objectbewegwijzering binnen de bebouwde kom van de woonkernen van de gemeente Veere is zeer divers en talrijk. Als gevolg hiervan ontstaat op een aantal locaties een zeer rommelig en onoverzichtelijk beeld.

De oorzaak hiervan is te vinden in het feit dat de gemeente Veere in 1997 van een aantal zelfstandige gemeenten is samengevoegd tot één gemeente. De betreffende gemeenten hadden voor de samenvoeging elk hun eigen bewegwijzering waardoor na de samenvoeging de bewegwijzering geen uniforme uitstraling meer kende. Daarnaast heeft de gemeente Veere geen beleid vastgelegd voor de toeristische objectbewegwijzering.

Het huidige bestand van borden met toeristische objectbewegwijzering bevat 620 borden, verdeeld over 13 woonkernen waarbij Domburg verreweg de meeste borden telt. De verwijzingen op de borden variëren van horeca tot detailhandel, van museum tot huisarts. Er is momenteel eerder sprake van commerciële- dan van toeristische bewegwijzering. In de onderlinge kwaliteit van de toeristische bewegwijzering zitten grote verschillen, van prima tot volledig onleesbaar.

Op veel locaties staat er zoveel bebording dat de bezoeker “door de bomen het bos niet meer ziet” de waarde van objectbewegwijzering neemt hierdoor sterk af.

3.2 WELKOMST- EN AANKONDIGINGSBORDEN

Net als bij de toeristische objectbewegwijzering zijn ook de welkomstborden in de woonkernen zeer divers en verkeren ze in uiteenlopende staten van onderhoud. In een aantal gevallen fungeren de borden ook als evenementenaankondiging. In andere gevallen zijn er separate borden voor de aankondigingen van evenementen in de woonkern. Verder staan in een groot aantal woonkernen naast de welkomstborden, borden met aankondigingen van kerkdiensten van de verschillende kerkgemeenschappen in de kernen.

De welkomstborden zijn veelal verschillend van formaat en uiterlijk, in een aantal gevallen is sprake van uniformiteit. Het logo van de gemeente Veere komt maar in een enkel geval terug. Net als bij de toeristisch objectbewegwijzering is er ook voor de welkomstborden en evenement aankondigingen geen beleid vastgesteld. Van de borden met kerkdiensten is in veel gevallen onduidelijk of deze met toestemming zijn geplaatst.

4 AANBEVELINGEN

4.1 TOERISTISCHE OBJECTBEWEGWIJZERING

Concreet heeft de gemeente Veere gevraagd een plan uit te werken voor het verbeteren van de toeristische bewegwijzering binnen de bebouwde kom. Het geformuleerde doel voor de verbetering van de toeristische bewegwijzering luidt als volgt:

Verbetering van de kwaliteit van de buitenruimte en een overzichtelijke bewegwijzering, waardoor de bezoeker goed de weg vindt en de ondernemer goed gevonden wordt!

Hiermee wordt niet alleen het belang voor de gemeente, maar ook het belang voor de ondernemers in de gemeente Veere onderstreept.

De adviezen om te komen tot een verbetering worden hieronder toegelicht:

- Formuleer een helder toepassingsbeleid voor objectbewegwijzering;
- Halveer het huidige aantal borden;
- Kies voor een uniforme uitstraling;
- Stuur aan op een financieringsmodel met co-financiering van de ondernemers;
- Juridische kader via Algemene plaatselijke verordening

Formuleer toepassingsbeleid objectbewegwijzering

Door het ontbreken van een toepassingsbeleid voor objectbewegwijzering is er sprake van een grote diversiteit aan borden en een door de jaren heen 'verworven' recht van aantallen borden per ondernemer.

De richtlijn toeristische bewegwijzering van CROW uit 2008 heeft model gestaan voor het voorstel van te hanteren criteria binnen het toepassingsbeleid. De criteria zijn ingedeeld in zes object hoofdgroepen, en daarna onderverdeeld in twee categorieën:

Categorie 1: Verwijzing altijd toestaan.

Categorie 2: Verwijzing alleen indien object lastig vindbaar, of van groot economisch / toeristisch belang

Per paal worden per richting maximaal acht borden toegestaan, dit om de overzichtelijkheid en de leesbaarheid te garanderen. Een overzicht met de categorie indeling van potentiële objecten is te vinden in bijlage 1.

De samenstelling van de uiteindelijke hoofdgroepen en daaraan gekoppelde objecten is tot stand gekomen aan de hand van de huidige verwijzingen en de richtlijnen van de CROW. Daar waar op dit moment niet consequent naar objecten wordt verwezen, zijn deze in de nieuwe situatie geheel vervallen. Hierdoor is er geen objectbewegwijzering meer naar detailhandel en wordt ook niet meer verwezen naar restaurants.

Lokale voorzieningen als huisarts en politie worden wel aangeduid, naar gespecialiseerde artsen en (commerciële) zorginstellingen wordt niet verwezen. Binnen de samenstelling is heel nadrukkelijk gekeken naar, voor het toerisme relevante, objecten en naar locaties waar het ook daadwerkelijk noodzakelijk is om naar te verwijzen, zoals bijvoorbeeld de strandpaviljoens. In het geval van hotels, campings, bungalowparken en groepsaccommodaties is ook de capaciteit relevant voor het wel of niet vermelden. Hierdoor wordt voorkomen dat elke bed&breakfast recht zou hebben op één of meerdere verwijzingen.

Uitzondering kern Veere

Voor de woonkern Veere geldt een uitzondering, door het historisch karakter van het stadje Veere wordt er verwezen naar objecten die vallen buiten de gestelde selectiecriteria. Zo wordt in Veere bijvoorbeeld wel verwezen naar openbare toiletten, terwijl dit in andere kernen niet het geval zal zijn. De huidige borden worden wel vervangen door borden die passen binnen de nieuwe richtlijnen.

Halveer het huidige aantal borden

Aan de hand van het huidige bestand van borden is per ondernemer, per locatie, bekeken welke borden relevant zijn en welke borden passen binnen de nieuw gestelde criteria in het toepassingsbeleid. Het is hierdoor mogelijk te stellen dat het huidige aantal borden, te weten 620 stuks, kan worden teruggebracht tot ca. 300 borden.

Er is gekeken naar logische routes en het principe 'less is more' is gehanteerd. Door het terugdringen van het aantal borden wordt de overzichtelijkheid en daardoor de leesbaarheid van de borden sterk bevordert. Vooral in de toeristische kernen zal hierdoor het aantal borden per paal afnemen, zonder dat dit ten koste gaat van de vindbaarheid van de bewegwijzerde objecten.

De borden worden geplaatst vanaf de hoofdroute naar het betreffende object, het maximaal aantal borden is het aantal noodzakelijke borden om het object te vinden en wordt vastgesteld door de gemeente. In de kleinere, minder toeristische, woonkernen zullen de aanpassingen minder zichtbaar zijn en in sommige gevallen alleen resulteren in vervanging van het huidige bord, terwijl het aantal borden gelijk zal blijven.

Daarnaast is er nog bewegwijzering beschikbaar in de vorm van plattegrondborden bij de ingang van iedere kern. Ook wordt er gewerkt aan een digitale mogelijkheden waaronder een Veere-App voor Smartphones.

Uniforme uitstraling

Door het samengaan van de verschillende zelfstandige gemeenten in één gemeente is er een grote verscheidenheid aan bordsoorten, in afwijkende kleuren en afmetingen. Uniformiteit bevordert de zichtbaarheid en draagt daarnaast bij aan een rustigere en kwalitatief hogere beeldkwaliteit van de buitenruimte.

Er is een grote verscheidenheid aan objectverwijzingen verkrijgbaar op de markt. Met het oog op het toerisme is het advies echter niet te kiezen voor een verwijzing met een eigen identiteit maar aan te sluiten bij de landelijke richtlijnen voor toeristische bewegwijzering. Dit betekent objectwegwijzers met witte letters op een bruin vlak. Voor lokale voorzieningen als politie, arts en VVV wordt bij uitzondering gekozen voor objectbewegwijzering met zwarte letters op een wit vlak binnen een blauw kader.

Financieringsmodel: co-financiering ondernemers

De financiering van de huidige bewegwijzering is niet volledig te achterhalen, bekend is dat ondernemers borden hebben aangeschaft via de gemeente of via de ANWB, in een aantal gevallen zijn ook onderhoudscontracten bekend. Maar dit is zeker niet voor alle borden het geval.

De nieuwe situatie wordt niet alleen voor de gemeente een verbetering, maar zeker ook voor de ondernemers. Bewegwijzering draagt niet alleen bij aan een vlotte en veilige verkeersafwikkeling, maar zorgt er ook voor dat de weggebruiker zijn plaats kan bepalen en de weg kan vinden.

Het is daarom legitiem ondernemers, die één of meerdere verwijzingen naar hun object krijgen, te vragen om een bijdrage. Advies is om de ondernemers de borden die verwijzen naar hun eigen objecten zelf te laten betalen. Ook de kosten van eventuele vervanging komen voor rekening van de ondernemer. De gemeente draagt zorg voor de infrastructuur, waaronder de bevestigingspalen waar de borden op geplaatst worden, de plaatsing en het onderhoud. Daarnaast komt de financiering van borden van 'algemeen nut' ook voor rekening van de gemeente.

Omdat we nu middelen beschikbaar hebben en we door centrale inkoop de kosten laag kunnen houden is het advies om eenmalig actie te ondernemen. Alle borden daarna worden tegen werkelijke kosten geplaatst, dat betekent dat uren en nodige palen en klemmen tegen de werkelijke kosten worden doorberekend aan de aanvrager.

De levensduur van de borden is ongeveer 10 jaar. De vergunning wordt daarom ook verleend voor een periode van 10 jaar. Dit geeft mogelijkheden zekerheid voor de aanvrager, maar ook ruimte voor de gemeente om periodiek beleid te wijzigen.

Juridisch kader

In het verleden zijn vergunning voor het plaatsen van objectbewegwijzering, welkom en aankondigingsborden privaatrechtelijk verleend. De gemeente Veere streeft ernaar vergunningen zoveel mogelijk via het publiekrecht te regelen. Dit schept voor de burger een helder en duidelijk kader. In de APV ontbreekt het echter aan een goede titel om dit te regelen.

Het advies is om een extra artikel in de APV op te nemen en om nadere beleidsregels vast te stellen.

Overgangsregeling

Een belangrijk aandachtspunt is hoe om te gaan met bestaande contracten welke ondernemers hebben afgesloten voor de huidige borden. Het is in de meeste gevallen onduidelijk of er contracten zijn en of er überhaupt vergunningen zijn afgegeven. In de gemeentelijke administratie zijn maar een beperkt aantal afspraken en overeenkomsten teruggevonden. Uit navraag aan de ondernemers in de klankbordgroep en hun achterban is gebleken dat er een deel van hen contracten heeft bij derden, met name bij de ANWB.

Geadviseerd wordt om het besluit te publiceren, om zo ondernemers in kennis te stellen en de mogelijkheid te geven te reageren. Drie maanden na de publicatie worden de borden verwijderd. In de tussentijd krijgen ondernemers de mogelijkheid om nieuwe borden aan te vragen. Deze worden dan direct aansluitend geplaatst.

Ondernemers die kunnen aantonen recentelijk een nieuw contract met de ANWB te hebben afgesloten, krijgen maximaal 3 jaar tijd om de contracten te beëindigen. Daarna moeten zij ook voldoen aan de nieuwe regeling. Zij kunnen in dat geval geen beroep meer doen op de gemeentelijke bijdrage.

Uitzonderingen kunnen worden gemaakt voor borden die al passen binnen de nieuwe beleidsregels.

4.2 WELKOMST- EN AANKONDIGINGSBORDEN

Met de welkomstborden heeft de gemeente de mogelijkheid om de identiteit van de gemeente Veere te koppelen aan de verschillende woonkernen. De huidige borden zijn zeer divers, soms slecht onderhouden en dragen in de meeste gevallen niet eens de identiteit van de gemeente Veere.

Het advies is om te kiezen voor een uniform model welkomstbord wat bestaat uit meerdere tekstlamellen. Onderstaand een artist impression waarbij ook de evenementen, per woonkern, worden opgenomen op het bord. Het Veers DNA kan hierbij als leidraad dienen.

De huidige borden met informatie over kerkdiensten kunnen op termijn verdwijnen. Deze informatie kan ook door middel van brochures op overnachtingslocaties worden gecommuniceerd, ook kunnen gasten zich hierop vooraf op internet oriënteren. Van belang is wel om te inventariseren onder welke voorwaarden de kerkborden in het verleden zijn toegestaan. Als de kerken recente overeenkomsten of vergunningen kunnen overleggen zijn geldt ook hier de overgangsperiode van maximaal 3 jaar.

4.3 BUITEN DE BEBOUWDE KOM

Voor uniformiteit binnen de gemeente Veere is het zinvol, de lijn welke binnen de bebouwde kom gehanteerd wordt, door te trekken buiten de bebouwde kom. Dit valt echter niet binnen de door het college verstrekte opdracht voor verbetering van de objectbewegwijzering. Ook over de financiering is nog niets afgesproken.

Vooruitlopend op het besluit wat de provincie gaat nemen is het aan te bevelen met de provincie en de grondeigenaren in gesprek te gaan, om de te hanteren criteria voor toewijzing van objectbewegwijzering zo optimaal mogelijk op elkaar af te stemmen. Voorstel voor financiering is een vergelijkbare regeling welke binnen de bebouwde kom wordt gehanteerd, waarbij de gemeente zorgdraagt voor aanbesteding en onderhoud. Ook hier is het de moeite waard te onderzoeken op welke wijze de provincie daar een bijdrage aan kan en wil leveren.

Zonder besluiten te nemen en toezeggingen te doen, is de wens op langere termijn de objectbewegwijzering binnen en uit buiten de bebouwde kom, op zowel toewijzingscriteria als qua uiterlijk op elkaar aan te laten sluiten. Daarvoor is tijdige afstemming met andere overheden noodzakelijk.

5 FINANCIËLE PARAGRAAF

Wat gaat het de gemeente kosten en hoe wordt dat gedekt?

Kosten

De kosten voor de realisatie van de objectbewegwijzering en de welkomstborden bestaan uit de kosten voor de aanschaf van de borden en de plaatsingsmaterialen. Daarnaast worden er kosten gemaakt voor de administratieve verwerking, plaatsing en onderhoud.

Aanschaf borden gemeente 50 stuks x € 100*	€ 5.000
Aanschaf borden derden 300 stuks x € 100*	€ 30.000
Palen, klemmen etc. 350 * € 10	€ 3.500
Welkomstborden 30 x € 1400	€ 42.000
Uren plaatsen 350 stuks x 1 uur van € 63,60	€ 22.260
Uren administratieve afhandeling 350 stuks x 0,5 uur van € 77,47	€ 13.557
Onvoorzien 2,5%	€ 3.683
Totaal	€ 120.000

** De kosten van de borden kunnen nog lager uitvallen, pas na de aanbesteding zijn de exacte kosten bekend.*

Dekking

De dekking kan worden gevonden in de reeds door de raad ter beschikking gestelde middelen voor objectbewegwijzering en toeristische impuls. Daarnaast wordt een bijdrage gevraagd van de ondernemers. Deze bijdrage is nu geraamd op € 100 per bord, maar kan lager uitvallen als de aanbesteding meevalt.

Bijdrage ondernemers	€ 30.000
Krediet begroting 2011	€ 25.000
Uren begroting 2012	€ 35.438
Toeristische impuls	€ 29.562
Totaal	€ 120.000

Onderhoud

De kosten voor instandhouding bestaan uit de kosten voor vervangen van beschadigde borden en palen en uit het schoonmaken van de borden. In de begroting is er nu ook al budget voor de instandhouding van de borden. Omdat er per saldo minder borden komen is het bestaande onderhoudsbudget voldoende om de nieuwe borden adequaat te onderhouden.

6 CONCLUSIE

Met het voornemen de objectbewegwijzering te gaan verbeteren neemt de gemeente Veere een belangrijke stap in de richting van een voor de bezoekers overzichtelijke gemeente, waar de belangrijke toeristische objecten goed te vinden zijn door een actuele, duidelijke, overzichtelijke bewegwijzering. Ook de ondernemers in de gemeente Veere hebben hier profijt van.

Een uniforme, goed onderhouden, objectbewegwijzering draagt ook bij aan de beeldkwaliteit van de buitenruimte. Dit zal nog versterkt worden door het vernieuwen van de welkomst- en aankondigingsborden in de diverse woonkernen.

7 COLOFON

Adviesnota objectbewegwijzering november 2011

In opdracht van	:	Gemeente Veere
Uitgevoerd door	:	RED bv, Oud-Vossemeer
Contact	:	Mark van Rikxoort, 0166-677514 info@helderred.nl
Geraadpleegde bronnen	:	Richtlijn toeristische bewegwijzering, CROW publicatie 262

BIJLAGE 1

Objectbewegwijzering Gemeente Veere		
Soort object	Categorie 1	Categorie 2
Groepsaccomodatie	Groepsaccomodatie (groepen > 20 personen)	
	(jeugd)herbergen (groepen > 20 personen)	
	Kampeerboerderijen	
Horecavoorziening		Restaurant
		Strandpaviljoen
		Pension / Appartement (> 20 personen)
Recreatieve voorziening	Museum	Molen
	Rondvaart	Cultuurhistorische objecten
		Natuurreservaat
Sportvoorziening	Sporthal	
	Sportpark	
	Zwembad	
Verblijfsrecreatie	Bungalowpark (> 20 bungalows)	
	Hotel	
	Camping	
	Mini camping	
Lokale voorziening	VVV-kantoor	
	Politiebureau (enkel Serooskerke)	
	Huisarts	